

TÜRKİYE AB İÇİN RİSK VE YÜK MÜ, YOKSA ŞANS MI?

Mesut YILMAZ
İstanbul – Ağustos 2003

AVRUPADAKİ TARTIŞMALAR

Son dönemde Avrupa'da Türkiye tartışmaları ön plana çıkmıştır. Bu durumun anlaşılır sebepleri vardır.

AB'nin genişlemesi ve gelecekteki yapısının oluşturulduğu anayasa çalışmaları sırasında AB'nin sınırları, Avrupa kimliği ve AB'nin gelecekteki yapısının tartışılması kadar tabii bir şey yoktur. Tabii olmayan şey, bütün bu tartışmaların Türkiye'nin üyeliğiyle bağlantılı olarak ve sadece bu nokta üzerinden yapılmasıdır. Tartışmaların bütünü değerlendirildiğinde diğer tüm tartışma konularının Türkiye ile ilgili tartışmaların gölgesinde kaldığını göstermektedir.

Ben bu konuşmamda öncelikle Türkiye'nin üyeliğinin AB'ne risk ve yük getireceğine ilişkin iddialarla bu iddialara verilen cevapları özetleyeceğim. Ardından da Türkiye'nin AB'ne yapabileceği katkılar üzerinde duracağım.

Türkiye'nin AB'ne üyeliğinin Birlik açısından risk ve yük getireceğini savunanların iddialarını ve bunlara verilen cevapları 14 başlık altında toplamak mümkündür.

İddia 1-Türkiye fakir bir ülkedir. Bu nedenle Türkiye AB'ne girerse, ekonomik yük getirir.

Cevap 1- Bir yönüyle doğru ama diğer yönüyle bu konudaki bir kısım gerçekleri gözlerden gizleyen ve Türkiye aleyhine abartılan iddia.

Türkiye'nin üyeliğinin AB'ye getireceği ekonomik yük üzerinde duranlar bu konuda yaptıkları yorum ve değerlendirmelerde AB kamuoyunu ürkütmek amacıyla rakamları abartmaktadır. Türkiye'nin AB'ne yük olacağını söyleyenler "AB'de geçerli sübvansiyon kurallarına göre Türkiye'nin yıllık maliyeti 20 milyar Euro olduğunu, Almanya'nın tek başına bunun beş milyarını karşılamak durumunda bulunduğunu" iddia ediyorlar.

Halbuki gerçek böyle değildir.

1998 yılı verilerine göre Türkiye tam üye olması halinde AB bütçesine yılda 2,8 milyar ECU katkı yapacak, buna karşılık çeşitli fonlardan alacağı payların toplamı 10,3 milyar ECU olacaktır. Yani tam üyelik durumunda Türkiye yılda 7,5 milyar ECU net kaynak girişi sağlayacaktır.

Gözlerden saklanan gerçek ise bu konuda diğer ülkelerin durumudur. Nitekim 1998 yılında Yunanistan AB'ye ödediği 1,29 milyar ECU'ya karşılık 5,8 milyar ECU, Portekiz 1 milyar ECU'ya karşılık 3,9 milyar ECU, İspanya 5,3 milyar ECU'ya karşılık 12,2 milyar ECU, İrlanda 0,7 milyar ECU'ya karşılık 3,1 milyar ECU katkı almıştır.

Bu çerçevede Türkiye'nin fonlardan alacağı payın diğer ülkelere göre yüksek ve altından kalkılamaz olduğunu iddia etmek mümkün değildir.

Bu tartışma yapılırken müzakere sürecinin aday ülkelerin ekonomik kalkınması sonucunu da doğurduğunun hesaplanması gerekir. Stefanos Yerasimos'un dediği gibi: "Tartışma yanlış yapılıyor. Bugünün değil yarının Türkiye'sinin AB üyeliğini değerlendirek, Türkiye'nin AB için sorun değil, fırsat kaynağı olduğunu daha iyi anlarız."

Türkiye'nin beklentisi AB fonlarından gelecek kaynaklar değildir. Türkiye, AB'nin bu büyük genişleme karşısında yeni üyeler için daha az kaynak ayırmak zorunda kalacağını bilincindedir. Bu nedenle Türkiye'nin asıl ilgisi müzakere sürecinin başlamasıyla birlikte büyük oranlarda çekebileceğini düşündüğü yabancı sermayedir. Türkiye bu alanda İrlanda'nın üyelikle beraber yabancı sermaye girişini 450 kat arttırmış olmasını kendisine örnek almaktadır.

Diğer yandan AB kamuoyunca bilinmeyen bir başka gerçekte şudur: Uzun yıllardan bu yana AB Türkiye'ye karşı antlaşmalarla belirlenen mali yükümlülüklerinin hiçbirini yerine getirmemiştir.

Fakirliğe gelince, Bugün bile Türkiye'de kişi başına düşen milli gelir, Polonya'dan sadece yüzde 10 kadar daha azdır. Romanya ve Bulgaristan'dan da üç kat daha fazladır.

İddia 2-Türkiye çok yakında 100 milyonluk nüfusa ulaşacak kalabalık bir ülkedir ve hızlı bir nüfus artışına sahiptir. Eğer Türkiye AB'ne girerse, AB içindeki yönetim ve temsil dengeleri büyük ölçüde değişir.

Cevap 2- Türkiye'nin AB'ne girmesini istemeyenlerin yaptıkları şeylerin başında Türkiye'nin nüfusunu olduğundan çok daha fazla göstermek ve nüfus artış hızını ise oldukça abartmaktır.

İddia edildiği gibi Türkiye'nin nüfusu 80 ya da 100 milyon değildir. 67 milyondur. Nüfus artış hızı ise idda edilenin aksine çok trajik bir biçimde düşmektedir. 1980-1990 yılları arasında Türkiye'nin nüfus artış hızı % 2.3 iken 1990-2000 yılları arasında nüfus artış hızı 1.8'e gerilemiştir. 2000-2010 döneminde ise nüfus artış hızının 1.1'in altına düşmesi beklenmektedir.

Gerçek olan şudur: Türkiye üye olduğu takdirde nüfus bakımından AB'nin 5 büyük ülkesinden biri olacaktır.

AB organlarında nüfusa göre oluşturulan güç alanlarının, başka bir takım kıstaslarla dengelenmesi ise her zaman mümkün olan bir durumdur. Nitekim AB anayasa taslağı çalışmaları sırasında bu konu tartışılmaya başlanmıştır.

Ancak nüfusla ilgili bir başka gerçeğe dikkat çekmek gerekir. Avrupa'yı bekleyen bir büyük tehlike vardır. Avrupa nüfusu hızla yaşlanmaktadır. Bugün dahi önemli bir sorun olan bu durumun, 2010 sonrasında Avrupa'da ciddi bir çalışabilir nüfus ihtiyacına yol açacağı görülmektedir.

Nüfus artış hızı azalmasına rağmen, hala genç, dinamik ve eğitimli bir nüfusa sahip olacak Türkiye, bu dönemde Avrupa'nın ihtiyaç duyacağı gençlik aşısını AB'nin kendi bünyesinde gerçekleştirebilmesine imkan verecektir.

Bugün yapılması gereken Türkiye'nin nüfusunu ve nüfus artış hızını, üyeliğinin karşısına bir engel olarak çıkartmaya çalışmak değil, bu genç nüfusu Avrupa'nın ihtiyaçları doğrultusunda istihdama yönlendirecek politikalar geliştirmek olmalıdır.

İddia 3-Türkiye'de yüksek oranda işsizlik vardır. İnsanların gelir seviyesi de düşüktür. Türkiye AB'ne girerse, Türkler yoğun bir şekilde Avrupa ülkelerine göç ederler. Böyle bir durumda AB üyesi ülkeler kaldıramayacakları oranda büyük bir göçmen akımıyla karşı karşıya kalırlar.

Cevap 3- Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğine karşı olanlar, halkın korkularına hitap etmektedir: Türk göçmen seli tehdidi de bunlardan biridir. Bu iddia, bir aldatmacadan ibarettir.

Çünkü, bu konuyu abartılı bir şekilde dile getirenler Türkiye hemen yarın AB'ne üye olacakmış, Türkiye'nin üyeliğe hazırlanması için hiç zaman gerekmiyormuş gibi göstermektedirler. Yine bu kişiler Türk vatandaşları için serbest dolaşımın aşamalı olarak gerçekleşeceği gerçeğini kamuoyundan gizlemektedirler.

Türkiye'nin üyeliği belli bir zaman alacaktır. Serbest dolaşım ise üyelikten sonrâ 10-15 yıla kadar uzanan bir süreçte gerçekleşebilecektir.

Türkiye'nin üyelik sürecinde ve sonrasında gerçekleştireceği ekonomik ve sosyal alandaki ilerlemelerle, Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki yaşam düzeyi farkı zaten azalacaktır. İnsanlar ancak iş ve sosyal güvence umudu ile Avrupa'ya gitmek isterler. Bu imkanlar AB'ne uyum sürecinde Türkiye'de gerçekleştikçe Türk vatandaşları için Avrupa'nın cazibesi azalacaktır.

Ülkelerinin AB'ye girmesinden sonra ne İspanyollar, ne Portekizliler ne de Yunanlar öteki üye ülkelere göç etmişlerdir. Bu tür felaket tellallıkları o zamanda yapılmıştır. Bu tür basma kalıp görüşler, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine uygulanan vize zorunluluğunun kaldırılması sırasında da ortaya atılmıştı. O zamandan beri milyonlarca Polonyalı, Macar ve Çek, Almanya'ya sel gibi geldi mi?

AB'ye üyelik vizyonu, bu ülkelerin insanlarını vatanlarında tutmuştur. İnsanları ülkelerinden dışarıya sürükleyen şey umutsuzluktur. Bundan da şu sonucu çıkarmak gerekir: Türkiye'nin AB üyeliği için en fazla çaba harcaması gerekenler, Türklerin Türkiye'de kalmasını isteyenlerdir.

Avrupalı bir çok siyasetçi, yıllarca Türk göçmenleri ve Avrupa'ya Türk akını gibi safsatalarla kendilerine politik hayat alanları oluşturmuşlardır. Bu kolay ama çok da onurlu olmayan politika şekli, Avrupa için Türk göçünden çok daha tehlikelidir.

İddia 4-Türkiye büyük bir Müslüman ülkedir. Türkiye AB'ne girerse, Avrupa için düşünülen "Hristiyan birlik ideali" ölür.

Cevap 4- Din farklılığı, Türkiye’yi Avrupa’ya ait görmeyenlerin en kuvvetli argümanlarından birini oluşturmaktadır. Türkiye’nin AB’ye üyeliğine karşı çıkanların en çok vurguladıkları argüman Türkiye ile Avrupa’nın aynı kültür dairesi içinde yer almadığı, Avrupa kültürünün Hristiyanlık temeli üzerine oturduğu halbuki Türklerin müslüman olduğu, bu sebeple Türkiye’nin Avrupa Birliğine alınmaması gerektiğidir. Bu konu, Avrupa’nın gelecekte kendini Hristiyanlık eksenli bir yapıya dönüştürüp dönüştürmeyeceği, yani yüzyıllar öncesinde kaldığı düşünülen bir bağınazlığın yeniden bu kıtaya hakim olup olmayacağı tartışmalarını da beraberinde getirmektedir.

Biz AB’ni hiçbir zaman hristiyan temelli bir birlik olarak görmedik. Bugüne kadar da hiçbir platformda hiçbir yetkili AB’nin “Hristiyan birlik idealini” gerçekleştirmek için kurulduğunu ifade etmedi. Biz AB’ni, insanlığın evrensel değerleri üzerinde kurulmuş bir yapı olarak gördük. “Çok kültürlü” bir AB yapısı, hristiyanlık değerlerini de kucaklamakla birlikte bunu kat kat aşmış ideal bir yapıdır.

Avrupayı sadece bir hristiyan kulübü yapmak isteyenler olabilir. Ancak Avrupa kamuoyunun daha geniş ve kucaklayıcı bir birlikten yana olduğu açıktır. Biz Türkiye’nin girişiyile beraber Avrupa’nın bütün dinleri kucaklayan ideal bir yapıya kavuşacağı görüşündeyiz.

Avrupa, dini ve etnik bağınazlıklarından kurtulduktan sonra kendisini bugün bulunduğu noktaya getiren atılımları başlatabilmiştir. Türkiye’yi, yüzlerce yıl geride kaldığı düşünülen ölçülerle, yani dini ve kültürel gerekçelerle AB dışına itmeye çalışmak, Avrupa’nın kendini tepeden tırnağa yeniden sorgulamasını gerektirir.

Buna rağmen Türkiye dışarıda tutulmaya devam edilirse, Avrupa Birliğinin sahip olduğu tüm değerleri bir kenara bırakıp kendini yeniden tanımlaması şart olur.

Türkiye’nin AB üyeliğini istemesinin sebeplerinden biri, Avrupa Birliğini insanlığın ortak değerlerini en iyi temsil eden kurum veya kurumlardan biri olarak görmesidir.

Eğer bizim gördüğümüz Avrupa’nın kendisi değil de, buzdağının su yüzündeki minik bir bölümü ise ve aşağıda yüzlerce yıl öncesinin kalıplarıyla çalışan bir mekanizma var ise bunu bilmek hakkımızdır.

Böyle bir durumda AB’nin Türkiye konusunda sıkıntıya düşmesine gerek kalmaz; çünkü Türkiye böyle ilkel bir yapıya girmeyi kendisi istemez.

Tüm eksiklerine rağmen Türkiye’nin halihazırda sahip olduğu değerler, sözünü ettiğim ilkel yapının çok çok ilerisindedir.

İddia 5-Türkiye rönesans, aydınlanma ve sanayileşme tecrübesini yaşamamıştır. Dolayısıyla bugünkü Avrupa düşüncesini inşa eden sürecin dışında kalmıştır. Bu nedenle Türkiye AB’ne uyum sağlayamaz.

Cevap 5- Yine doğru gibi gözükse ancak benzer örnekleri gözden kaçıran ve Türkiye’deki tarihi gelişimi gözden uzak tutan bir iddia.

Türkiye’nin Fransa ve İngiltere gibi Avrupa ülkeleriyle benzer zaman diliminde rönesansı, aydınlanmayı ve sanayileşmeyi yaşamadığı doğrudur. Ancak gözden kaçırılan bir gerçek Avrupa ülkelerinin bu süreci aynı zaman diliminde yaşamadıklarıdır. Diğer bir gerçek ise Türkiye’nin Atatürk’ün başlattığı değişim süreciyle son 80 yıldır yaşadığı büyük değişimdir. Atatürk’ün başlattığı bu süreç, Türkiye ve Avrupa tarihini iyi bilenler tarafından “Türk aydınlanması” olarak nitelendirilmektedir.

Yine bu iddiayı ortaya atanlar Yunanistan, Romanya, Bulgaristan ve Kıbrıs gibi AB üyesi ülkelerin Rönesans, aydınlanma ve sanayileşme gibi Avrupaya paralel bir süreç yaşadığını unutmaktadırlar.

Bu ülkeler için problem olmayan bir hususun Türkiye'nin karşısına bir engelmış gibi çıkartılması doğru değildir.

Türkiye, nüfusunun çoğunluğu Hıristiyan olan Avrupa Birliğinin kendisini üyeliğe kabul ederek, Avrupa'yı Avrupa yapan Rönesans devrimini zirveye ulaştıracağı görüşündedir. Aksi yöndeki bir gelişme, yani halkının Müslüman kimliği dolayısıyla Türkiye'nin Avrupa Birliği dışında bırakılması ise, Avrupa'yı rönesans öncesine geriletecektir.

İddia 6-Türkler asırlar boyu Müslüman dünyasının lideri olarak Hıristiyan Avrupayla savaşmışlar ve iki kez Viyana önlerine kadar gelmişlerdir. Bu döneme ilişkin hatıralar her iki tarafın hafızasında hala canlıdır. Türkiye AB'ne katılırsa büyük bir uyumsuzluk yaşanır.

Cevap 6- Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasında geçmişte çok ciddi mücadelelerin olduğu doğrudur. Ama bu mücadele, asla Avrupa ülkelerinin aynı alanlarda kendi aralarında yaşanan olaylar kadar çetin ve utanç verici değildir. Eğer geçmişteki savaşlar bir araya gelmeyi engelleseydi, ard arda iki dünya savaşında birbirlerini sonuna kadar kıran Almanlarla Fransızların asla aynı birlik içerisinde yer almamaları gerekirdi.

Zaten Avrupa Birliği de Avrupada bir daha milyonlarca insan kaybına ve topyekün yıkıma neden olan çatışmaların yaşanmaması için kurulmuştur. AB'nin en büyük başarısı, eski hasımlar Almanya ve Fransa'dan başlamak üzere üyeleri arasında savaşı düşünülmez kılmaktır. Eğer bu, AB'nin en büyük amacıysa, o zaman laik Türkiye'nin kucaklanması, Avrupa'nın Haç ve Hilal arasındaki medeniyetler çatışmasını önlemeye dönük en büyük katkı değil midir?

Son yüzyılları savaş ve sürgünler belirlediği içindir ki, Avrupa bütünleşmesi ileri götürülmelidir. Geçmişteki savaşlar ayırmaz, yükümlülük getirir. Avrupa bütünleşmesi olmasaydı, Alman-Polonya veya Alman-Fransız uzlaşması da düşünülemezdi. Yunan-Türk yakınlaşması da Türkiye'nin AB'nin genişleme sürecine dahil olmasıyla mümkün olmuştur.

Türkiye ile Avrupa ülkelerinin tarihi, mücadeleler kadar bugün dahi örneklerine az rastlanabilecek yakınlıkta birlikteliklere de şahitlik etmiştir. Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa, hiçbir zaman birbirinin karşısı olmamıştır. Türkler, Avrupa güç sisteminin bir parçası olarak her zaman hem müttefik hem de düşman olmuşlardır. 16. Yüzyılda Habsburglara karşı Fransızlarla birlikte, 17. Yüzyılda Ruslara karşı İsveçlilerle, 19. Yüzyılda yine Ruslara karşı İngilizler ve Fransızlarla birlikte ve 20. Yüzyılda Almanlarla birlikte bütün dünyaya karşı. Bu çerçevede Türkiye'nin son 50 yıldır NATO dahil Avrupa'nın tüm kurumlarında yer aldığı gerçeği hatırlanmalıdır.

İddia 7-Türkiye sıcak çatışmaların yaşandığı bir bölgede yer almaktadır. Türkiye AB'ne girerse, AB sorunlu komşularla sınırdaş olur.

Cevap 7- Bu argümanı ileri sürenler Türkiye'nin üyelik yönündeki en önemli stratejik avantajını tersine çevirme gayreti içindedirler.

Türkiye'nin üyeliği AB'ne; Kafkaslar, Balkanlar ve Ortadoğu'da olayları yönlendirebilme ve AB'ni de etkileyecek gerilimleri önleyebilme imkanı verir.

Kafkaslar ve Ortadoğu'daki petrol ve doğalgaz rezervlerinin Avrupa ve dünya piyasalarına güven içinde ulaştırılmasında ve bu bölgedeki petrol zengini pazarlara girmede Türkiye'nin olumlu katkısı olacaktır.

Balkanlardaki etnik temizlik ve iç savaşlara AB'nin müdahale edememesi ona büyük güç kaybettirmiştir.

AB, sadece ticari bir birlik olmanın ötesine geçmek istiyorsa çevresindeki olumsuz gelişmelere müdahale edebilecek güç ve yapıya kavuşturulmalıdır.

Diğer yandan bu argüman ileri sürülürken Kıbrıs'ın üyeliğinin AB'ni Suriye ve Ürdün'le komşu yaptığı unutulmaktadır. İspanya'nın Fas'la, Akdeniz kıyısındaki ülkelerin Afrika ve Asyadaki sorunlu ülkelerle sınırdaş oldukları ise bir başka gerçektir. Yunanistan ve Bulgaristan ise dünyanın en sorunlu bölgesi olan Balkanlarda bulunmaktadır.

İddia 8-Türkiye ağır bir etnik sorunla “Kürt sorunuyla” karşı karşıyadır. Türkiye AB'ne girerse, bu ağır sorun AB'nin iç sorunu haline gelir.

Cevap 8- Türkiye'nin son 30 yıldır ayrılıkçı terörle boğuştuğu, bu uğurda yaklaşık 30.000 insanını kaybettiği ve demokrasinin çok zorlu dönemeçlerden geçtiği ve bunlara rağmen ayrılıkçı terörü büyük ölçüde durdurduğu bir gerçektir.

AB yolunda atılan adımların ise Kürt kökenli Türk vatandaşlarının hak ve özgürlükler alanını genişlettiği de diğer bir gerçektir. Diğer bir gerçekte Kürt sorununun şu an AB ülkelerinde yaşayan yüzbinlerce Kürt nedeniyle zaten bir yönüyle AB'nin iç sorunu olduğudur.

Türkiye'nin AB üyeliği yolunda ilerlemesi bu sorunun çözümü için gerekli ortamı sağlayacaktır. Kürt sorununun barışçı yollarla çözülmesini isteyenlerin yapması gereken şey Türkiye'yi AB içine almaktır. Delors'un dediği gibi, “Bir hayal edin, Türkiye Kürtleri barış içinde yaşıyorlar, Türkiye'nin ve Avrupa'nın dayanışmasından istifade ediyorlar, ülkedeki gerilimler sona eriyor ve tüm bunlar Türkiye'nin Büyük Avrupa'ya girişi sayesinde oluyor.”

İddia 9-Türkiye; demokraside, insan haklarında ve azınlıklarına saygıda ciddi eksiklikleri olan bir ülkedir.

Cevap 9- Demokrasi ve insan hakları açısından Türkiye'nin AB'nin mevcut üyelerinin standartlarına henüz ulaşamadığı bir gerçektir. Ama, çok yakında tam üye statüsü elde edecek bir çok ülkenin, bu bakımdan Türkiye'den çok da ileri olmadığı inkar edilemez bir diğer gerçektir. Üstelik Türkiye, Helsinki Zirvesinden bu yana gerçekleştirdiği açılımlar ile,

bu doğrultuda kararlı bir irade ortaya koymuştur. ABD’de yaşanan terör eylemleri sonrası paniğe kapılan bir takım Avrupa ülkelerinin, Türkiye’deki mevcut uygulamaları dahi geride bırakacak düzenlemeleri gündemlerine aldıkları göz önünde bulundurulduğunda, gerçekleştirilen atılımların önemi bir kez daha anlaşılacaktır. Ayrıca, Türkiye’nin demokrasi ve insan hakları alanında daha da ileriye gitmesini teşvik edecek en önemli unsurun AB üyeliği yolunda kat edeceği mesafe olduğu da unutulmamalıdır.

AB girişleri öncesinde birer askeri diktatörlük olan Yunanistan, İspanya ve Portekiz’in katetmiş olduğu mesafe göz önünde bulundurulduğunda Türkiye’nin işinin daha kolay olduğu görülebilir.

Üyelik müzakerelerinin başlaması, Türkiye’deki insan hakları reformlarını hızlandıracaktır. Otto Schily’nin dediği gibi : "Türkiye’deki bazı şeyler eleştiriliyor. Ancak Türkiye’deki durumun değişmesi ve daha iyi olması Türkiye’yi Avrupa’dan uzakta tutarak mı, yoksa Türkiye’yi Avrupa’ya yakınlaştıracak bir süreci destekleyerek mi sağlanır? Bu sorunun cevabı gayet açık. Bu, sadece Türkiye’ye, gerçekçi bir perspektif sunarak sağlanır."

İddia 10-Türkiye topraklarının önemli bir kısmı coğrafi olarak Asya’dadır. Türkiye AB’ne alınır, Fas, Tunus, Cezayir gibi ülkeler de AB’ne girmek isteyeceklerdir. AB, sınırlarını yeniden tespit etmez ve Türkiye’yi dışta bırakmazsa ilanihaye büyümesini durduramaz.

Cevap 10- Avrupa’daki Türkiye karşıtlarının en önemli iddialarından biri de Türkiye’nin coğrafi olarak Avrupa’da yer almadığıdır. Bu iddia, mevcut duruma uymadığı gibi bilimsel sınıflandırmalara da aykırıdır.

Her şeyden önce, Türkiye’nin AB’ye üyeliğinin ilk gündeme geldiği 1960’larda kimse coğrafi farklılıktan söz etmemişti. Aksine 1963’te AB ve Türkiye arasında imzalanan Ankara anlaşmasıyla Türkiye’nin bir Avrupa devleti olduğu net bir şekilde hükme bağlanmıştır. Türkiye’nin üyeliği halinde Rusya, Ukrayna, Ermenistan, İran, Suriye, İsrail, Filistin, Fas ve hatta Orta Asya ülkelerinin de AB’ye üyelik talebinde bulunma hakkına sahip olacakları iddiası mantık dışıdır. Çünkü, Türkiye’nin AB sürecine dahil edilmesi 1959 yılına kadar gitmektedir. Oysa bu ülkelerin hiçbiri için işleyen böyle bir süreç yoktur. Öyleyse Türkiye’yi, sırf topraklarının çoğu Asya kıtasında bulunuyor diye bu ülkelerin AB’ye üye olma taleplerine mesnet teşkil edecek bir konumda değerlendirmenin hiçbir tutarlı yönü bulunmamaktadır.

O zaman bugüne dünya coğrafyası değişmediğine göre, insanların olaya bakışlarında bir değişiklik var demektir. d’Estaing, Schmidt, Kohl gibi bazı eski siyasetçilerin “İlkokulda bize Anadolu’nun Asya’da olduğunu öğrettiler” türünden çıkışları geçmişte kalan benzeri tartışmaları ve olayları hatırlatmaktadır.

1968 yılında De Gaulle’ün “Avrupa bir kıtadır, İngiltere ise onun karşısında büyük bir adadır” deyişini ve buna rağmen İngiltere’nin AB’ne üye oluşunu hepimiz hatırlıyoruz. Avrupa ile Amerika arasında hemen hemen yarı yolda bulunan İzlandayı bir Avrupa ülkesi sayarken hiç problem çıkmadığını unutmayalım. Halkı Arap kökenli bir dil konuşan, Avrupa kıtasından yüzlerce kilometre uzakta Akdeniz’in ortasında yer alan Malta’yı Afrika yerine Avrupaya ait kabul ettiğimizi de bir kenara not edelim. Hele Doğu Akdenizde bir ada olan

Kıbrıs'ı hiçbir coğrafi kıstasa bakmadan Avrupalı saydığımızı da hatırlayalım. İlkokuldaki coğrafi bilgilerini bu ülkeler sözkonusu olduğunda hatırlamayanların, Türkiye sözkonusu olunca birden çocuklukta öğrendikleri bilgileri hatırlamasına söylenecek tek şey çifte standartlı olduklarıdır..

Avrupa kıtasının, özellikle Rusya ve Türkiye yönünde sınırını çizmek gerçekten zor bir iştir. Jeomorfolojik açıdan 200 metrenin altındaki sular coğrafi farklılıklar sebebi sayılmamaktadır. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının en derin yeri 120 metredir.

En yakın mesafesi 30 kilometre olan Manş denizi İngiltere ve İrlanda'yı Avrupa'dan ayırmazken, 800 metrelik Türk boğazlarının coğrafi sınır teşkil etmesi düşünülemez.

Malta ve Kıbrıs'ı coğrafi olarak Avrupalı sayanların, her bakımdan Avrupalılık ölçütlerine daha yakın olan Türkiye'yi dışarıda bırakma gayretleri gülünç olmaktan öte anlam taşımıyor.

Zaten Avrupa'yı coğrafi olarak kesin sınırlara kavuşturmak, tarihi bakımdan da mümkün değildir.

Tarihçi Emmanuel Berl'in ifadesiyle Avrupa somut bir kavram olmaktan ziyade, her dönem farklı bir biçimde ortaya çıkan projeler bütünüdür.

Bu açıdan Avrupalı sayılmanın ölçütü coğrafi ve hatta kültürel sınırlar değil, bu projelerde üstlenilen rollerdir.

Bugün Avrupa'nın gerçekleştirmek için mücadele ettiği proje ise Avrupa Birliği'dir. Bu birliğin kriterlerini kabul eden ve içinde yer alanlar Avrupalıdır; kriterlerini kabul etmeyip dışında kalanlar Avrupalı değildir.

Avrupa'nın ortasında yer alan Sırbistan, AB'nin kriterlerini kabul etmediği sürece dışarıda kalabilir; ama Hırvatistan söz konusu kriterleri özümseyerek AB projesinin içinde yer alabilir.

Aynı şey Türkiye için de geçerlidir. AB'nin kriterlerini kabul ederse Avrupalı olur, etmezse Avrupa'nın dışında kalır.

Bu ölçü, boğazları ve hatta Toros dağlarını Avrupa'nın doğu sınırı kabul etmekten çok daha sağlıklıdır.

Üstelik Türkiye'nin Avrupa Birliğinin değerlerini kabul etme konusunda, zaman zaman olumsuz örnekler olarak verilen Ortadoğu, Kafkas ve Orta Asya ülkelerine göre, hiç kimsenin inkar edemeyeceği öncelikleri ve üstünlükleri vardır.

Türkiye, Avrupa'nın değerlerini benimseme konusundaki iradesini 200 yıl önce ortaya koymuştur. 80 yıldır da bu yolda bilinçli ve sistematik bir mesafe kat etmiştir.

Avrupa Birliği projesi ortaya çıktığında, bugün sözü edilen ülkeler bambaşka projelerin içinde yer alırken, Türkiye kararını vermiş ve müracaatını yapmıştır.

Avrupa ve hür dünya merkezli bütün kurumlarda Türkiye kurucu veya üye sıfatıyla yer almıştır.

Türkiye'den çok sonra Avrupa Birliği projesine yönelenler üye yapılırken, Türkiye'nin hala dışarıda olması, Avrupa için zaten yeterince büyük bir ayıptır.

Buna bir de Türkiye'yi coğrafi olarak Avrupa'dan dışlamak için tutarsız gerekçeler üretme yanlışı eklenmemelidir.

İddia 11-Türkiye'nin kültürü Avrupa kültüründen farklıdır. Kültür farklılığı AB içinde büyük uyumsuzluk yaratır.

Cevap 11- Türkiye'nin Avrupa kültüründeki yeri sağlamdır. Avrupa medeniyetinin pek çok sembolik unsuru, bugünün Türkiye topraklarında doğmuş ve yaşamıştır. Bu her tür kültürel unsuru kapsamaktadır.

Avrupa'nın Türkiye'yi "başka bir medeniyete" ait görerek dışlama gayreti, İstanbul'dan Bergama'ya kadar Avrupa kültürünün temel taşlarını oluşturan bir çok figürün de inkarı anlamına geliyor.

Bu tavrın Avrupa'yı kendi tarihi temellerinden yoksun bırakacak sonuçlar doğuracağı unutulmamalıdır.

Avrupa kültür ve tarihinin en önemli figürleri, bugün kültürel ve coğrafi olarak Avrupa'nın dışında bırakılmak istenen Türkiye toprakları üzerindedir. Hem de sınır olarak gösterilmeye çalışılan boğazlarının öte yanındadır.

Avrupa'nın kökeni olarak sahiplendiği antik Yunanistan Truva'ydı, Efes'ti, Bergama'ydı. Yani Anadolu'ydu.

Avrupa medeniyetinin kökenlerinde tarihçi sıfatıyla önemli yer tutan Here dot, Türkiye'nin turistik ilçelerinden Bodrum'un vatandaşıydı.

Avrupa kültürünün en temel kitaplarından biri, Truva savaşlarını konu alan Homeros'un İlyada'sına konu olan Truva, Türkiye'dedir. Burada yaşanan büyük savaş yine Türkiye'de bulunan Bergama'da parşömene kaydedilerek tarihe geçmiştir.

Coğrafyacı Strabon Anadolu'nun ortasında yer alan Amasya şehrindeydi.

Büyük İskender'in düğümünü kesen Gordiyon Kralı Frigya'da, Türkiye'nin bugünkü Karadeniz sahillerinde yaşamıştı.

Kuzeyde, Yason ve Argonotların Altın Pösteki'yi aradıkları Karadeniz sahilleri uzanmaktadır.

Yine Avrupa'nın ayrılmaz parçası olan Roma İmparatorluğu'nun doğu sınırı, Ankara'nın doğusundan geçiyordu,

Konstantin, dönemin Avrupa İmparatorluğunu İstanbul'da, yani bugünkü Türkiye'nin en büyük şehrinde kurmuştu.

Bugün elimizde olan Roma hukuku İstanbul'da "Corpus Iurus Civilis" adıyla bir araya toplanmıştı.

İsa'nın havarilerinden bazıları Anadolu'da yaşamıştı. Aziz Paul, bugün Türkiye'nin güneyinde bir ilçe olan Tarsus'luydu. Aziz Paul'un Efeslilere yazdığı mektubu hatırlayın. Efes de Türkiye'dedir.

İncil'deki adı geçen pek çok yerleşim merkezi Anadolu topraklarında yer almaktadır.

Bugün elde bulunan İncillerin geçerliliği Anadolu topraklarında İznik'te toplanan bir konsilde karara bağlanmıştı.

Antakya başta olmak üzere Hıristiyanlığın ilk kiliselerinin bir çoğu Anadolu'da kurulmuştu.

Noel Baba olarak her yılbaşı Hıristiyan Avrupalıların bacalarından hediyeler yağdıran St. Nicolas'ı, Avrupa'nın dışında saydığımız Anadolu'da bulabilirsiniz.

Türkiye'yi kültürel ve özellikle de din farklılığı gerekçesiyle dışarıda tutacak bir Avrupa, kendini var eden bütün değerleri inkar etmiş durumuna düşecektir.

İddia 12-Türkiye, AB içinde ABD'nin bir "Truva Atı" olacaktır.

Cevap 12- Bazı çevrelerin iddia ettiği gibi Türkiye AB içinde ABD'nin Truva atı değildir. Son Irak krizinde AB üyesi ülkelerin hemen hemen yarısı Birliğin büyük ortakları Fransa ve Almanya'ya rağmen ABD'nin yanında yer almışlardır. Birliğin diğer büyük ortağı İngiltere ise ABD ile birlikte savaşa fiilen katılmıştır. Böyle bir ortamda Türkiye ABD'nin Türkiye'de asker bulundurmasına ve Türkiye üzerinden Irak'a cephe açmasına izin vermemiştir. Türkiye'nin Irak krizinde ortaya koyduğu tutum bile tek başına Truva atı iddiasını çürütmek için yeterlidir.

Avrupa ülkelerinin hiçbirinin de ABD ile ilişkileri Türkiye'ninkinden daha alt düzeyde ve daha az stratejik değildir. Şayet AB Türkiye'nin ABD ile olan ilişkilerinin gereğinden fazla yakın olduğunu düşünüyorsa, bunun önüne geçmesinin yolu Türkiye'yi eleştirmek değildir. Bunun yolu, AB'nin Türkiye'ye ABD'den daha yakın olabileceği kanalları oluşturması ve işletmesidir.

İddia 13. Türkiye kendini Batı'dan koparacak İslamcı bir yöneliş içerisindedir. Müslüman köktenci akımın tehdidindeki bir devletin tümüyle farklı geleneklerle biçimlenmiş Avrupa Birliğine girmesi AB'nin içinde büyük sıkıntılara yol açar..

Cevap 13- Türkiye'nin AB üyeliği isteğine karşı öne sürülen itirazların Türkiye'nin bir İslam devleti olması şeklinde formüle edilmesi mümkün değildir.

Çünkü Türkiye, bir çok Avrupa ülkesiyle kıyaslanabilecek düzeyde laik bir ülkedir. Türkiye'yi laik çizgisinden herhangi bir iktidarın saptırması mümkün değildir. Mevcut iktidarda sık sık laiklik vurgusu yapmaktadır. Türkiye'nin Batı'dan koparak İslamcı bir yöneliş içerisine girmesi mümkün değildir.

Bu durumun farkında olanlar konuyu Türklerin Müslüman kimliğiyle ilişkilendirerek itirazlarını dile getirmektedirler. Türkiye'nin üyeliğine karşı olanlar, Türk devletinden değil, Müslüman Türklerden bahsediyorlar ve bunların Avrupa'ya sözde uymadıklarını belirtiyorlar. Peki Fransız, İngiliz ve Alman olarak Avrupa'da Avrupalı olarak yaşayan Müslümanlara ne demeli? Almanya'da bu konumda üç milyon insan yaşamaktadır.

Sadece Hristiyanlar mı Avrupalı? Türkiye'yi, insanların inancı nedeniyle reddedenler, AB'ndeki Hristiyan olmayanların eşitliğini de tartışmalı hale getirmektedirler. Bu tehlikeli bir düşüncedir.

Oysa Müslüman kimliği, Avrupa'nın yabancı olduğu bir olgu değildir. Avrupa'da yaklaşık 20 milyon Müslüman yaşamaktadır. Bu rakam, bir çok Avrupa ülkesinin nüfusundan fazladır.

Bosna, Arnavutluk ve Makedonya gibi nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkeler de göz önüne bulundurulduğunda, Türkiye AB'ye üye olsa da, olmasa da Avrupa'da büyük bir Müslüman kitlenin varlığı açıkça ortadadır.

Dolayısıyla, Türkiye'yi vatandaşlarının Müslüman kimliğinden dolayı AB'ye almamak; Avrupa için çözüm olmadığı gibi, tutarlı bir yaklaşım da değildir.

Oysa, Türkiye'nin üyeliği, AB için, uluslar ve kültürler üstü kimliğini zirveye taşımasını sağlayacak tarihi önemde bir fırsattır.

Medeniyetler çatışması tezlerinin giderek daha cesaretle dile getirildiği bir dönemde, Türkiye'nin AB'ye üyeliği, yarım yüzyıllık başarılı bir çağdaş medeniyet projesi olan AB'nin önünde, yeni bir yarım yüzyıllık dönem açacaktır.

İddia 14. Türkiye'nin Üyeliği AB'nin daha sıkı bir birlik haline gelmesini önler.

Türkiye'nin AB'ye katılımı AB'yi 'aşırı genişletir. AB, Türkiye'nin katılımını kaldıramayıp ağır bir krize girer ve sonuçta gevşek bir devletler birliğinden oluşan bir AB'ye dönüşür.

Cevap 14- Türkiye yaklaşık 50 yıldır NATO dahil Batı'ya ait bütün kurumlara üyedir. Türkiye'nin üyeliği nedeniyle işlemeyen, krize giren, zaafa uğrayan hiçbir Batı kurumu yoktur.

Yeni anayasa çalışmaları üye sayısı gittikçe artan AB'ndeki organların çalışmasını kolaylaştıracak ve hızlandıracak mekanizmaları da gündeme getirmiştir.

Veto yetkisinin kaldırılması, oy birliği yerine nüfusa dayalı oy çokluğunun benimsenmesi bunlar arasındadır. Anayasa taslağına son şekli verilirken bu konunun dikkatle üzerinde durulması beklenmektedir.

Türkiye Alman ve Fransız görüşleri doğrultusunda AB'nin daha sıkı bir birlik olmasına karşı değildir.

TÜRKİYE'NİN AB'NE KATKILARI NELER OLABİLİR?

Global platformda Türkiye, AB'nin ekonomik gücüne büyük katkılarda bulunacaktır. 67 milyonluk nüfusu 200 milyar dolar gayrisafi yurt içi hasılası, ihracata yönelik ekonomisi ve hızlı gelişen enformasyon topluluğuyla Türkiye'nin katılımı Avrupa'nın iç piyasasını ve piyasadaki rekabeti yükseltecektir. Türkiye'nin Avrupa'nın ekonomik rekabet gücüne olan katkısı yeni üye olan tüm ülkelere göre daha fazladır. AB üyeliği Türkiye'de de ekonomik ve politik reformları teşvik edecektir. Bunun tabii sonucu sürekli artan bir büyümedir. Türkiye'deki büyümenin AB ekonomisine olumlu bir etkisi olacaktır. Türkiye'nin genç dinamik ve girişimci nüfusu ve ekonomisi, Türkiye'de ve genişlemiş bir Avrupa'da büyüme sağlayabilecek kadar büyüktür. 1997 ve 1998 yıllarında Türk ekonomisinin yılda yüzde 8.3 büyüyerek OECD rekorunu kırdığı hatırlanmalıdır.

Türkiye en küçük fırsatları bile değerlendiren, dünyanın dört bir yanında iş kovalayan genç bir müteşebbis kuşağına sahiptir.

Türkiye kalkınma projelerinde Avrupa şirketlerine büyük bir potansiyel sunuyor. Avrupa şirketleri Türkiye'deki yabancı yatırımlarda görülen yüksek kar oranından yararlanacaklardır. Türkiye'nin kalifiye iş gücü, yüksek çekim kapasitesi, turizm potansiyeli ve Avrasya piyasaları ve enerji ağındaki konumu göz önünde bulundurulursa, AB üyeliği daha fazla yatırımı cezbederek ekonomiyi ilerletecektir.

Bugün Türkiye ticaretinin yarısını Avrupa ile gerçekleştirirken, yabancı yatırımının yüzde 70'i de Avrupa Birliği'ndeki kuruluşlarca yapılmaktadır.

Türkiye, Irak'tan (Kerkük-Yumurtalık boru hattı), Azerbaycan ve Kazakistan'dan (Bakü-Ceyhan boru hattı) ile gelecek petrolün, Türkmenistan (Hazar'dan geçecek boru hattı projesi), Azerbaycan (Şahdeniz projesi) ve İran'dan gelecek doğalgazın 21'inci yüzyılda kendi sınırlarından Avrupa'ya taşınacağı bir ülkedir. Bakü-Ceyhan boru hattının inşası devam ediyor.. Şimdiden, İran ve Sibiry gazı Türk boru hattından akmakta; Türkiye, Avrupa için Kafkaslar'daki petrol ve doğalgaz rezervlerinin en önemli dağıtım yeri haline gelmektedir.

Enerji kaynaklarının Balkanlar üzerinden ye da Adriyatik'ten Avrupa'ya taşınmasına ilişkin planlar, hiç de uzun olmayan bir gelecekte yürürlüğe girecektir.. Avrupa'nın bu kaynaklara ve güvenli bir taşıma yoluna dolayısıyla da Türkiye'ye ihtiyacı vardır.

Türkiye,Kafkas petrolünün akışından doğrudan ve dolaylı olarak yararlanacak. Daha şimdiden Türk firmaları Orta Asya'da inşaat, telekomünikasyon ve gıda alanlarında faaliyet gösteriyorlar. Petrol ve gaz taşıma yollarının yapımı orta vadede, bölgedeki 240 milyon nüfusu, çıkış noktası olarak Türkiye'den kolayca ulaşılabilen tüketiciler konumuna getirecektir. 67 milyon Türkü, çok şey vadeden bir pazar olarak değil de sadece göçmen kitlesi olarak görenler, 10-15yıl sonra bakış açılarını tamamen düzeltmek zorunda kalacaklar

Türkiye, ekonomik ve siyasi açıdan yalnızca kendinden ibaret bir ülke değildir. Türkiye'nin gerisinde Ortadoğu'dan Asya'ya, Akdeniz'den Karadeniz'e kadar uzanan fevkalade geniş ve mümbit bir coğrafya bulunmaktadır. Avrupa'nın bu büyük coğrafyada etkin ve kalıcı olmak için Türkiye'nin partnerliğine ihtiyacı vardır.

Türkiye'nin sadece Avrupa için değil, dünyanın büyük kesiminin istikrarı için de büyük bir önem taşıdığını herkes kabul etmektedir.

Bir AB üyesi olarak Türkiye, demokrasi, barış, istikrar ve ekonomik kalkınmaya daha geniş bir alanda katkıda bulunacaktır.

Bugünkü Türkiye Batı'ya ve Avrupa'ya kendi bölgesinde önemli ölçüde istikrar sağladı. Bu rol, soğuk savaş sonrası küçülmedi, belki daha da büyüdü. Örneğin birçok şeyin hâlâ ayakta olduğu Kafkasya veya eski SSCB Cumhuriyetleri'nin olduğu yerde Türkiye'nin istikrar sağlayıcı ekonomik ve siyasi etkisi büyük önem taşıyor. Bu rolden bugün özellikle ABD'nin yararlanabileceği konusu, Avrupa'yı Türkiye'nin yardımıyla Birliğin bölgedeki ağırlığını artırmak için teşvik etmelidir.

Türkiye'nin üyeliği sonucu Türk-Yunan ilişkilerindeki gelişmeler Ege'de ve Balkan bölgesinde daha fazla istikrarı sağlayacaktır. Bölgede daha büyük bir istikrar ve işbirliği ticarete, enerjiye, taşımacılığa ve çevre projelerine potansiyel sağlayacaktır.

Türkiye şu an yaşadığı kimi sorunları kısa sürede aşacak ve AB kriterlerine uygun hale gelecektir. Kıbrıs sorunu da buna dahildir. 60'lı yıllarda Fransa ve Almanya, Cezayir Savaşı konusunda anlaşamıyorlardı fakat bu anlaşmazlık Avrupa'nın inşa edilmesi için işbirliği yapmalarına engel olmamıştı.

Akdeniz Bölgesindeki Ülkelerle ilişkilerini artıran Türkiye'nin bu bölgenin ve dolayısıyla Avrupa'nın istikrarı açısından önemli bir işlevi bulunmaktadır. Önümüzdeki dönem Orta Doğu Barış Sürecinin ilerlemesi ile birlikte Batı Akdeniz Ülkeleri ile Doğu Akdeniz Ülkeleri arasında ilişkilerin artma potansiyeli ve Orta Doğu bölgesinin Avrupa Birliği'nin dinamiğinden daha fazla etkilenme olasılığı ortaya çıkmaktadır.

AB üyesi Türkiye, AB'ye daha büyük bir siyasi ağırlık, Avrupalılara da daha geniş çaplı bir güvenlik kazandıracaktır.

Güvenilir bir NATO müttefiki olarak Türkiye'nin üyeliği ortak güvenlik ve dış politikasının hem askeri hem de sivil yönünü sağlamlaştıracaktır. Türkiye'yi kapsayan AB, demokratik olmayan rejimlerden gelen tehditler, terörizm, silahlanma, dini radikalizm ve halkların kitlesel çapta göçü ve eroin, silah ve insan kaçakçılığı dahil olmak üzere, siyasi sorunlar ve krizlerle başa çıkmada daha verimli olacaktır.

Türkiye'nin Avrupa'ya girişi dünyanın stratejik durumunu AB lehine değiştirir. Türkiye'ye karşılık, etkili bir Avrupa dış ve güvenlik politikası oluşturmak, ne güneydoğu Avrupa'da, ne de İsrail'in varlığının Türkiye sayesinde korunduğu Orta Doğu'da mümkündür. Avrupa'nın Güvenlik ve Savunma Gücü'nün yapılanması da Türkiyesiz gerçekleşemez. Türkiye'nin iki kıtayı birleştiren noktadaki stratejik konumu, Avrupa güvenliği ve savunması için de çok önemli bir rol oynayabilir.

Türkiye bugün Avrupa için önemli ise, 21. Yüzyılın ortalarında çok daha önemli olacaktır. ABD'nin Ortadoğuya müdahalesi, Rusya'daki karışıklık, Ortadoğu ve güney Asya'nın durumu ile gittikçe gelişen Çin göz önünde bulundurulursa, kendinden emin, laik, demokratik ve gelişmiş bir Türkiye'nin krizler esnasında taşıyıcı bir ok, barış esnasında da güçlü bir köprü olması mümkündür.

Türkiye, İslamcı köktendinciliğe karşı önemli bir tampon oluşturuyor. Türkiye'nin yüzü Batı'ya dönüktür ve laiklik ile müslümanlığı kendi içinde kurduğu uyumla birlikte yaşatmayı başarmıştır. Mantıklı bir modele ihtiyacı olan bölge için Türkiye en iyi örnektir.

Türkiye'nin üyeliği, İslami toplumların modern hukuk devletine entegrasyonu için bir sembol oluşturabilir. Balkanlar'da ve Kıbrıs'ta, AB'nin yeni oluşturduğu barış bölgesinde geleneksel etnik kültürel sorunlar en aza indirgenebilir ve inançlı Müslümanların, Hristiyanların ve laik insanların oluşturduğu ayrışık rejimli devletlerin yan yana var olması ve barış içinde yaşamaları sağlanabilir.

Türkiye gibi Müslüman bir ülkenin AB'de yer alması, herşeyden önce AB'nin çoğulculuk niteliğinin tam anlamıyla belirginleşmesi olacaktır. Avrupa'nın tarihten gelen önyargılarının belirleyici etkisinin kalmadığını gösterecektir.

Huntington'un Medeniyetler çatışması tezinde sözünü ettiği muhtemel çatışma alanlarının orta yerinde yer alan Türkiye'nin AB üyesi olması Hristiyan-Müslüman çatışması endişelerini de büyük ölçüde giderebilecektir.

SONUÇ

Avrupa mantığı ile duyguları arasında sıkışmış durumdadır. Önünde, kendisinin ve tüm dünyanın kaderini değiştirebilecek bir fırsat vardır. Ama bunun için öncelikle geçmişin saplantıları, zaafı, korkuları ve komplekslerinden kendini sıyırması gerekmektedir.

Türkiye'nin reddedilmesi Müslümanlara Avrupa'nın onları kabul etmek istemediği manasına gelecektir. AB'nin böyle bir kararı, yalnız Türkiye'ye değil, bunun yanında İslam dinine mensup 10 milyon Avrupalıya da kesin ve yıkıcı bir mesaj taşıyacaktır .

Türkiye'nin üyeliği yalnız Avrupa için değil, aynı zamanda Müslüman dünyası için de, bu iki büyük medeniyetin kaderinin her zaman çatışmak olmadığını göstermesi açısından tarihi bir fırsat olacaktır.